

РЕЦЕНЗИЯ

за научните трудове и учебната дейност

на доц д-р Катя Гинева Кайрякова,

**представени за участие в конкурс за заемане на академична длъжност
„професор”**

в професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство,

обявен в ДВ бр. 72 от 22.08.2023 г. за нуждите на ВСУ „Черноризец

Храбър”

Разработил: проф. д-р Антон Христов Андонов, АМТИИ „проф. Асен

Диамандиев”

ПН Музикално и танцово изкуство, хореография

Настоящата рецензия е изготвена въз основа на Заповед №738 от 20.10.2023 г. на Ректора на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър” относно утвърждаване състав на научно жури и постъпили документи за конкурс, обявен от ВСУ „Черноризец Храбър” - ДВ, бр. 72/22.08.2023 г.и на интернет-страницата на университета, за нуждите на катедра „Изкуства” към Архитектурен факултет. Представените по конкурса документи съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Инструкция №6 към Наредба №3 за академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър”. Процедурата по конкурса е коректно спазена.

1. Общо представяне на получените материали

За участие в обявения конкурс е подала документи **единствено доц. д-р Катя Гинева Кайрякова, доцент по „Хореография” в катедра „Изкуства” на ВСУ „Черноризец Храбър”**. Кандидатът доц. д-р Катя Гинева Кайрякова е представила 1 монография, 4 публикации в български научни издания, 1 реализиран авторски продукт в областта на изкуствата –

спектакъл и 1 самостоятелна творческа изява в областта на изкуствата – тематичен танц. Съответстваща на профила на конкурса може да се приеме художественотворческата дейност на кандидата изразена в самостоятелно реализираната режисура на 2 концерт-спектакъла, присъствието ѝ в художественотворчески екипи при осъществяването на 3 колективни продукта в областта на танцовото изкуство и 1 реализиран кратък авторски продукт в областта на изкуствата. Представени са и всички други изискуеми документи: дипломи и сертификати, потвърждаващи квалификацията на кандидата, справка за изпълнение на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ, справка за дейността на доц. д-р Катя Кайрякова по критериите и показателите за оценка на кандидата във връзка с учебната дейност, във връзка с научно-изследователската дейност и други негови постижения, списък с научни публикации, резюме на публикациите, справка за цитиранията, авторска справка за научните приноси и другите необходими документи за участие в конкурса. Представените монографичен труд и други публикации, не повтарят научната продукция на кандидата за придобиване на ОНС "доктор". Спазени са минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ. Предвид гореизложеното считам, че са налице всички предпоставки и са спазени всички условия за участие в посочения конкурс.

2. Данни за кандидата

Катя Гинева Кайрякова е доказан хореограф-режисьор с дългогодишен и богат творчески опит в българското танцово изкуство на фолклорна основа. От 2004 г. тя работи като главен художествен ръководител на Ансамбъл за народни песни и танци „Шумен” в гр. Шумен, където извършва пълноценни фолклористични проучвания от цялата страна и активно участва в творческия процес на ансамбъла. Многобройни са нейните авторски произведения, в които личи задълбоченото представяне

на традиционния фолклор, прецизно съчетан в многообразни форми и движения от конкретни етнографски региони. Своите познания в областта на българското танцово изкуство кандидатката прилага и в дългогодишната си преподавателска работа. От 2007 г. е преподавател във Варненски Свободен Университет по водещите дисциплини: „Хореографска композиция и режисура”, „Обработка на БНТ”, „Анализ на танцовите форми“ и др. През 2017 г. доц. Катя Кайрякова придобива ОНС „доктор” по хореография с дисертационния труд: „Изразните средства в действителните форми на съвременната българска хореография на фолклорна основа”.

Доц. д-р Кайрякова съчетава успешно преподавателската и художественотворческа си дейност като участва в различни Национални академични форуми, научни конференции, организира и режисира концертни формати. Член е на Националната професионална организация - Съюз на българските музикални и танцови дейци, от която заслужено притежава наградата „Златна лира” за високо-художествени творчески постижения.

Натрупаният експертен опит на доц. д-р Кайрякова я прави желан член на екипи за разработване на учебни програми и лекционни курсове по хореографска композиция и хореографска режисура във ВСУ „Черноризец храбър”. Съществен е приносът на доц. д-р Кайрякова за издигане имиджа на ВСУ „Черноризец храбър”, Варна. Като член на художественотворческия и организационен екип на Академичен танцов театър „Черноризец храбър”, тя участва в подготовката и представянето на Университета в значими творчески форуми в цялата страна. Богатата ѝ постановъчна дейност и експертното присъствие в журирането на редица национални танцови конкурси благоприятстват за създаването на многобройни контакти и утвърждаване на ВСУ „Черноризец Храбър”, като водеща образователна институция в областта на танцовото изкуство. Дейността ѝ намира широк

обществен резонанс в многобройни поздравителни адреси, благодарствени писма и награди.

2. Обща характеристика на научната продукция на кандидата

Отличителна черта на изследователката доц. д-р Катя Кайрякова е нейната солидна професионална подготовка и задълбочена работа във всички нива на образователната ни система в сферата на танцовото изкуство. Кандидатката в конкурса представя за хабилизация продукция очертаваща параметрите на нейните интереси като динамично комуникиращи помежду си. Богатият опит в режисирането на множество концерти и спектакли са база за представената на вниманието ни монография: „Режисурата в концертното творчество на фолклорна основа”. Предложеният на вниманието ни текст притежава нужната компетентност и значимост за фолклорната наука. В публикуваните досега трудове по темата се анализират конкретни сценични произведения и тяхното формообразуване, но толкова обхвaten анализ върху режисурата на видовете концерти и спектакли се осъществява за първи път.

В първата част авторката изключително детайлно разглежда и анализира режисурата като вид художествено-творческа дейност. Фокуса на вниманието е насочен към творческия подход на режисьора и неговата визия за изграждането и успеха на фолклорния спектакъл. В тази глава много обстойно и хронологично е направен анализ на класически постижения в тази насока от 50-те години на миналия век до 20-те на настоящия.

Във втората част детайлизирано авторката е направила класификация и паралел между жанра, темата, повода за постановка и конкретните възможности за сценично пространство. По този начин Кайрякова подробно е прецизирала всеки етап от работата на режисьора и подготовката в реализацията на концертните спектакли.

Като съществен практико-приложен принос бих определил квинтесенцията на научните интереси на кандидатката представена в **третата част** на монографията, където вниманието е насочено върху уменията на хореограф-режисьора, включвайки - програма, сценарий, звуков и визуален дизайн, режисьорски план. Съществен принос са анализирани сценарии и режисури на 5 концерт-спектакъла:

- Концерт-спектакъл „Традиции в ритъм и творчество“, посветен на 25-години от създаването на Академичен танцов театър при Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“.
- Концерт-спектакъл „Танците на българина“, посветен на 100-годишнината от рождението на проф. Кирил Дженов,реализиран от ФА „Тракия”-Пловдив.
- Концерт-спектакъл „Път през Тракия“ – съвместен спектакъл на ПФА „Странджа“ – Бургас, и ФА „Тракия – Пловдив.
- Концерт-спектакъл „Първо любе“, с участието на Студентски фолклорен ансамбъл при ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград и Клуб за хора „На мегдана“ – София.
- Авторския спектакъл „По земята българска“, реализиран от доц. Катя Кайрякова като главен художествен ръководител на Ансамбъл за народни песни и танци „Шумен“ гр.Шумен.

Доц. д-р Катя Кайрякова е автор и на публикации по темата на монографическото изследване, които намират широка публичност чрез реномираните академични издания и обогатяват научното поле на българския танцов фолклор в теоретичен и практически аспект:

- „Фестивалът на фолклорния танц в съвременната социокултурна реалност“
- „Отвореният и затвореният "кръг" на хорото”

- „Концертът - форма на представяне на сценичното танцово изкуство на фолклорна основа”
- „Танцът е преживяване". Сто години от рождението на проф. Кирил Дженев”

С изключително голяма значимост е режисурата на концерт-спектаклите **"По земята българска"**, **"Коледни искрици"** и **"Любили се, искали се"**, както и авторските танцови произведения **„Наигра ли се, любе ле“** и **„Снощи вечер на мегдана“**, които доказват богатия творчески опит на доц. д-р Кайрякова, като педагог, хореограф и режисьор. Бих казал, че това са сериозни достижения на хореографската ни режисура в интерпретирането и популяризирането на изкуството на фолклорна основа.

3. Характеристика и оценка на учебно-педагогическата дейност на кандидата

Представената справка свидетелства за изключително високия професионализъм на доц. д-р Катя Кайрякова, за нейния огромен, системен и всеотдаен труд със студентите. Педагогическата ѝ дейност е подчинена на утвърждаване във ВСУ „Черноризец Храбър” на специалност „Хореография” и във възпитание на отлично подготвени кадри в областта на танцовото изкуство. Доц. д-р Кайрякова преподава дисциплините: „Хореографска композиция и режисура”, „История и образци на БНХ”, „Обработка на БНТ”, „Творчески форуми в сценичните изкуства”, „Изграждане на хореографски репертоар”, „Хореографска драматургия”, „Анализ на танцовите форми”, „Фолклорни експедиции”, „Режисура на танцов спектакъл”. Голяма част от завършилите студенти на доц. д-р Кайрякова са реализирани успешно като:

- Изпълнители в професионални фолклорни ансамбли у нас;

- Ръководители на фолклорни формации и ансамбли;
- Преподаватели по български народни танци в НУФИ, СОУ, детски центрове и танцови школи;
- Някои от тях са носители на високи награди от национални и регионални конкурси.

Учебно-методическата дейност на доц. д-р Кайрякова е свързана с активно участие в учебния процес в различните образователни степени (бакалавър, магистър), в създаване и актуализиране на учебни планове и програми, подпомагане подготовката на студенти за участие в художественотворчески прояви. Ежегодно тя е научен ръководител на дипломанти (бакалавър, магистър) от специалността.

4. Научни и научно-приложни приноси на кандидата

- За първи път се изследват и анализират спецификите в представянето на сценичното творчество на фолклорна основа, като се обективира водещата роля на режисьора в изграждането на пластическата композиция на цялостния художествен продукт.
- Дефинират се понятията „концерт“ и „концерт-спектакъл“ в контекста на проблематиката свързана с концертното творчество на фолклорна основа.
- Направен е опит за класификация на различните форми на представяне според определени от автора критерии, като това представлява един теоретичен фундамент за допълнителна, нова посока в обучението на бъдещите хореограф-режисьори.
- Създаденото ново познавателно поле обогатява образователните възможности в областта на танцовото изкуство на фолклорна основа с анализи на различни концерт-спектакли в режисьорски аспект.
- Намиране на широко практическо приложение за хореографи, изпълнители, педагози, теоретици.

5. Бележки и препоръки

Препоръчам на доц. д-р Катя Кайрякова да продължи изследователската си работа в избраното от нея поле на знанието и да търси непрекъснато съвременната синкретична, органична връзка между хореографската теория и творческо-художествената практика.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, давам своята **положителна** оценка и **препоръчам** на Научното жури да предложи на Научния съвет при ВСУ „Черноризец Храбър” да избере доц. д-р Катя Гинева Кайрякова да заеме академичната длъжност „професор” в професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство.

29.10. 2023 г.

Изготвил рецензията:

проф. д-р Антон Андонов